

Iz Washingtona.

VLADA BO NAJBREŽ ZMANJSALA CENO MEHKEGA PREMOMA. — ŽIVILSKA PREDLOGA DAJE PREDSEDNIKU POLNOMOČ. — POLJEDELSKI TAJNIK ZAHTEVA ZVEČANO PRIDELOVANJE RAZNEGA ŽITA. — INDUSTRIJSKI SVET BO DOLČIL CENE VSEH VOJNIH POTREBŠČIN. — OMEJENA DOBAVA ZA ZAVEZNIKE. — POLITIKA RECIPROČNOSTI.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Splošno prevladuje mnenje, da se bo vlada poslužila svoje polnomoči soglasno z določbami živilske postavne ter določila ceno za premog, če ne bodo posestniki rogov sami izdatno znižali cen za bituminozen premog. Komisar Colver zvezne trgovske komisije je posebno delaven v tem oziru in veliko članov iste komisije deli njegovo mnenje.

Bituminozen premog za ceno \$3.00 pri rovu samem se smatra za pretiranost, ker bi se s tem naložilo resnično breme na rame konsumenta. To je cena, za katero se je ponudilo vladi premog ter se čuti, da si posestniki rogov na vse načine prizadevajo napraviti velike dobičke na stroške zvezne vlade ter splošnega publika.

Poroča se, da so zvezne agenture že objavile, da ne bodo plačale take cene za premog.

Pravico, da določi ceno premoga, se daje predsedniku ali od njega imenovani komisiji, v 25. členu predloge za kontrolo živil in drugih potrebščin.

Člani zvezne trgovske komisije, ki hočejo pospešiti to akcijo, so voljni priti do sporazuma, ki bi soglašal z njih idejami glede cen. Če se pa posestniki rogov ne bodo hoteli ukloniti, se bo komisija poslužila postavnih določb.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Poljedelski departament si je vzel za svoje geslo povečano pridelovanje žita, posebno pa pšenice. Predlaga namreč, naj se pridelava na leto bilijon bušljev pšenice več kot pa se je pridelalo pšenice dosedaj.

Da se izvrši ta naravnost presenetljiv čin, predlaga poljedelski tajnik Houston, naj se poseje s pšenico 47, 337,000 akrov zemlje, dočim naj se poseje nadaljnjih 5,131, 000 s ržjo. Na ta način bi se pridelalo nadaljnjih 83 milijonov bušljev rži.

Glasom števil, ki jih je izdal poljedelski departament, je potreba v tej deželi materialno zvišati pridelek žita, če se hoče uspešno končati to vojno. Za bistveno pa se smatra več pšenice za domačo in tujo uporabo, to je za izvoz v Evropo.

Če se vzame povprečno letino v zadnjih desetih letih, bi proizvedli novi s pšenico posejani akri 672,000,000 bušljev ali vsprico posebnih ugodnih razmer, kot so na primer vladale leta 1914, celih 880,000,000 bušljev.

V vsakem slučaju pa se ceni od strani poljedelskega urada, da bi imel narod na razpolago celih tisoč milijonov bušljev več in sicer za domačo uporabo in za izvoz.

Vse te cinitve se je napravilo z vednostjo, da precej primanjkuje umetnih gnojil. Nikakega pomanjkanja pa ne bo glede semena ali poljedelskih strojev. Farmerjem bodo pomagali poljedelski departament, državni zavodi in druge agencije za sodelovanje v tej industriji.

Državni uradniki bodo storili vse, kar bo v njih moči, da pospešijo posejanje zaželenega števila akrov.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Vojni industrijski svet bo določil vse cene, katere se mora plačevati za ves potreben vojni material, naj se ga proda vladi Združenih držav ali pa vladam zaveznikov, v zadnjem slučaju pa le, če bodo dotične vlade sprejele politiko reciprocitete.

To izjavo je podal danes sodnik Robert S. Lovett, načelnik sveta, ki je tudi ožigosal to, kar imenuje on "izsiljevalne" cene za številne vojne potrebščine.

Ker je prevzel vojni industrijski svet vse funkcije prejšnjega vojnega munijskega sveta, bo izvajal sedaj splošno nadzorovanje vseh svetov za narodno obrambo.

Zvezni trgovski svet je seveda avtoriteta, ki mora in bo tudi končno določila cene za ves vojni material, vendar pa se domneva, da se bo držal cen, določenih od vojnega industrijskega sveta, če bodo te cene le količnik primerne.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Kot posledico sprejema predloge za kontrolo živil se pričakuje takojšnja akcija, potom katere se bo imenovalo Herbert C. Hooverja živilskim administratorjem.

Imenovanje na to mesto bo dalo Hooverju skoro absolutno kontrolo nad živilskimi viri naroda in nadzorstvo nad dobavo.

Predloga vsebuje sedem določb za kontrolo pijač in uveljavilo se jih bo trideset dni po odobrenju predloge. Od tedaj naprej bo protipostavno uporabljati živila za izdelovanje žganih pijač ali uvažati žgane pijače v pitne svrhe.

Predsedniku se bo dalo pravico, da v vojaške svrhe zapleni vse zaloge žganih pijač, ki se nahajajo sedaj pod bandom ter da regulira ali omeji uporabo živil za izdelovanje vina in piv.

Vojna z Avstrijo?

Združene države bodo napovedale Avstriji vojno. — Senator zahteva, da mora Amerika pomagati Rusiji in Italiji.

Washington, D. C., 8. avgusta. Iz izjav senatorja I. Ham Lewisa se da sklepati, da bodo Združene države tudi Avstriji napovedale vojno. Med drugim je senator sekel:

"Pripravite se, da bodele skrbeli za ves svet. Ne bodo več dolgo samo Amerika in Francija, h katerim mora prihajati vaš živč, da se vzdržijo ameriške armade. Rusija stoji pred nami za vse to, kaj pomenijo njena težavna dejstva in Italija v svojem položaju se mora zoprstavljanju avstrijskim trupam. Prihodnje naše legije bodo poslale v Rusijo, da pomagajo lojalnim ruskim četam, ki se bore za principe, ki so izšli iz nas. Temu premaganemu narodu, ki se pa še vedno bojuje, moramo priskočiti na pomoč z živili, municijo in z našimi močmi.

V Italijo morajo iti naši vojaki, naši pripomočki in vsa naša pomoč. Zadeva nove Rusije, vzbujene Italije, vstale Grške, na novo oživljene Angleške in Francije je tudi naša zadeva."

Ruski morilci.

Morilci izpuščeni iz ječ. — Narodni junaki. — Slavijo jih kot mučenike. — Bogate neveste.

Petrograd, Rusija, 9. avgusta. — Med novostmi, katere je ročila ruska revolucija, se nahajajo tudi morilci. V drugih državah se smatra za nedolžnega morilec samo o ni, ki je izvršil zločin in duševni zmedenosti. V Rusiji pa, kot posledica strmožavljenja Nikolaja, je za morilec dobičkanosno.

Teroristi, katere so izpustili iz sibirskih ječ, veljajo za narodne junake. Iz Sibirie dobijo prosto vožnjo, prosto hrano in obleko in celo denar. Ako pridejo v svojo rodno vas, jih pozdravljajo kot mučenike in prejemajo ženitne ponudbe od mladih in lepih žensk.

Zaradi teh razmer, se nekateri podjetneži, katerih roke nimajo drugega madeža kot od črnila, izdajajo za morilce raznih uglednih oseb. To delajo možni in ženske!

V Minsku so aretirali Katarino Smirovo, ki je pripovedovala, da je umorila gubernerja iz Odesse, Ivanova. Z velikim patosom je popisovala svoje trpljenje v arktičnih puščavah pri Jakutsku. Toda nek neprijazen radovednež je poizvedoval in dognal, da Odesa ni nikdar imela gubernerja po imenu Ivanov; dognal pa je še več, da je bila namreč Katarina Smirova v Odesi usmiljena sestra, vojaške oblasti pa so jo zapodile, potem ko je prevarila kakih 70 dobrobrčnih meščanov.

V istem mestu je nek mlad mož, ki je pravil, da je vojak-prostovoljec, aretirali bivšega gubernerja generala Pilija, ki je bil invalid. Vojak je pred zbran množico denunciral in rekel:

"Jaz sem nedolžni in nesrečni mož, katerega si ti zaprl: miroljubni meščan, katerega si poslal v kaznilnico brez sodnijske preiskave. Naš odbor je sklenil, da te pošlje na fronto. Toda zaradi tvojega slabega zdravja ti hočemo izkazati usmiljenje."

Zastoj je general Pilij trdil, da ni nikdar zaprl nedolžnega človeka. Druhal ga je vlekla v vojaški urad. Mladi mož pa je med tem pobiral po cesti denar in potem zbežal. Vojaška oblast je generala takoj izpustila.

Boji z Lahij.

Šim, Italija, 9. avgusta. — Na celi fronti so se vrili spopadi med predajnimi četami. Avstrijci so imeli mnogo mrtvih; tudi ujetih jih je bilo mnogo.

V srednjem teku Soče so bili avstrijski boji zelo vroči; ravno ta je bil teden, ko so se vrili spopadi med predajnimi četami. Avstrijci so imeli mnogo mrtvih; tudi ujetih jih je bilo mnogo.

Scott na fronti.

Šef ameriškega generalnega štaba na ruskem bojišču. — Popisuje rusko ofenzivo. Avstrijski ujetniki.

Washington, D. C., 9. avgusta. General Hugh L. Scott, šef ameriškega generalnega štaba, ki se je ravnokar vrnil z Rootovo misijo iz Rusije, ni hotel razmotrivati političnih vprašanj, toda bil je zadovoljen s svojo misijo in je izjavil, da je Rusija zdrava.

Scott pravi, da se delo ruske armade v julijski ofenzivi, katere priča je bil, ne more preceniti. Pravi, da je bilo le malo vojniških znamenj. Topov ni bilo videti, opaziti pa so se mogli opazovalni baloni od zadel, ki so nadzorovali ogenj težkih topov, ki so se nahajali bližini. Nahajali so se tik vasi. Na drugi strani se je s svojim grmenjem izdal drug top, ki se je nahajal v mirnem rženem polju. Skrit je bil tako, da ga ni moglo opaziti niti vajeno oko letalca.

Plazeč se po odprtem polju so ameriški častniki našli varno zatišje, od koder so skozi majhno odprtino mogli opazovati ruske in avstrijske zakopne vrste. Ko so tako gledali, se je razletel šrapnel v njihovi bližini. Nahajali so se tik vasi. Na drugi strani se je s svojim grmenjem izdal drug top, ki se je nahajal v mirnem rženem polju. Skrit je bil tako, da ga ni moglo opaziti niti vajeno oko letalca.

Od zadel so nad opazovalno postajo prihajali strelji, ki so, kadar so padli na zemljo, izkopali globoko jamo, metaje zemljo visoko v zrak. Strel za strelom je natančno zadeval zakope, v katerih so bili skriti Avstrijci.

Naslednje jutro niso opazili ameriški častniki, da bi se bilo kaj izpremenilo. Topovi so še dalje obtseljevali avstrijske zakope. Neka hiša v vasi je bila določena, da jo zavzemo z napadom.

Napad je obnovilo podvojeno artilerijsko streljanje. Ker so mislili, da ameriški častniki, da bi bili stahnim častnikom v napotja, so se umaknili v pšenično polje, kjer je stala opazovalnica brigadnega poljnika.

Na dano znamenje so se Rusi vzdignili ter hiteli čez polje pred očmi opazovalcev, med tem ko je artilerijska vzdignila svojo smer nad avstrijsko prednjo črto ter je za prvo vrsto s strelji vprizorila steno streljav, da se sovražnik ni bilo mogoče umakniti. Ruske kolone so hitele dalje brez prestanka in so izginile v avstrijskih črtah.

Kmalu so se vračali posamezno in eni v sklenjenih vrstah. General Scott je mislil, da je bil ruski na pad odbit, toda izkazalo se je, da so prihajali ujetniki.

Pri prvem napadu se je dalo več kot 8 tisoč Avstrijcev in Nemcev. Pred sovražnikom so bili bajoneti in puške, za njimi pa stena topovskih streljav.

2 urednika pod ključem.

Little Rock, Ark., 9. avgusta. — Tukaj so aretirali Curtisa Ackermann, urednika nekega nemškega časopisa, ker je dajal mladim ljudem navodila, kako naj se izognejo vojaški službi. Državni pravdnik pravi, da je svetoval nekemu mlademu Nemcu, naj je smodnik ter naj se na ta način izogne vojaški službi.

Oblasti so ga najprej zaprle, potem so ga pa izpustile pod varščino \$2500.

St. Paul, Min., 9. avgusta. — Tukaj so internirali F. W. Berkmaierja, izdajatelja nekega tukajšnjega nemškega časopisa.

V svojem časopisu je pisal: General Pershing je pri ženskah zelo priljubljen. Pershing je tudi dokazal, da je diplomat, da je pa general, pa dozdaj ni še nikoli dokazal.

Nadalje je tudi kritiziral vladne odredbe. Nekateri pravijo, da je bil aretiran na posebno naročilo predsednika Wilsona.

Francosko bojišče.

Pariz, Francija, 9. avgusta. — Francozi so v Belgiji napredovali pri Langenmareku. Vjeli so okoli 20 Nemcev.

Posebno vroči artilerijski boji so bili pri Pantheon in Chevreigny, okoli Monsa in pri Auberive ter na obeh straneh Mozele.

Navzlic slabemu vremenu so francoski letalci 8. avgusta metali bombe na zrakoplovne postaje v Colmarju in Habsheimu.

Pri Noisy so Francozi vdrl v nemške zakope in vjeli nekaj mož. Pri Eparges so Francozi zavzeli nemške strelne jarkove, porušili utrdbe, nakar so se vrnili v ujetniki.

London, Anglija, 9. avgusta. — Današnje vojno poročilo naznanja nove francoske pridobitve pri Bixsehoote.

Nemške čete, ki so poskušale približati se angleškim postojankam pri Roenx, so bile pogane nazaj.

Berlin, Nemčija, 9. avgusta. — Iz nemškega vojna stana se poroča o hudih artilerijskih bojih v Belgiji. Posebno močno bombardiranje je bilo ob belgijski obali in od Bixsehoote do Holebeke.

Avstrijski Srbi.

Avstrijski Srbi se bore proti Avstriji. — 40 tisoč dezertirjev na Korfu. — Brusilovi ujetniki.

Korfu, Grško, 9. avgusta. — Na macedonskem bojišču se nahajate dve diviziji Srbov, okoli 40 tisoč mož, ki so v začetku vojne pod avstrijsko zastavo šli v vojno, zdaj pa se pod zavezniško zastavo bore proti Avstriji. To bojevanje pod dvema zastavama je žalostna povest, ki priča o mizeriji jugoslovanskih narodov, ki si žele osvoboditi se avstrijsko-ogrškega gospodstva.

Avstrijski generalni štab je imel Srbe spočetka v rezervi, ker se ni mogel na-nje zanesti. Ko pa je lansko leto Brusilov pričel svojo veliko ofenzivo, tedaj je Avstriji priporočilo vojaštva in poslal je proti Rusom slovanske brate Srbe. To je bila bratomorna vojna v pravem pomenu besede.

V neki bitki je avstrijska baterija strojnih pušk, ki je bila prideljena slovanski diviziji in pri kateri so bili sami Srbi, imela nalogo, ustaviti bližajoče se Ruse. Srbi pa so obrnili baterijo na Avstrijce. — Ko so prišli Srbi v dotiko z Rusi, so klicali Srbi: "Mi smo Srbi." Posledica temu je bila, da so slovanski polki trumoma prehajali na sovražniško stran. Lansko leto se je svet žudil, da je Brusilov zajel tako veliko število Avstrijcev. Večina teh ujetnikov pa so bili slovanski polki, ki so se prostovoljno podali Rusom.

Te dve srbski diviziji sestojata iz avstrijskih ujetnikov, katerim zdaj poveljuje general Živković, bratletelj Belgrade. Pred kratkim se je v Odesi zbralo tisoč teh prostovoljnih ujetnikov, ki so napravili dolgo pot skozi Petrograd, London, Pariz in Marseilles v Solun. Na potu so bili 92 dni.

Ukrajinske zahteve.

Petrograd, Rusija, 9. avgusta. — Podpredsednik Nekrasov je sprejel deputacije ukrajinskega narodnega zastopstva, ki so mu povedale, da pripadajo sledeče provincije Ukrajine: Kiev, Poltava, Podolija, Volinija, Černikov, Kargov, Ekaterinoslav, Kerson, Tavrida in Besarabija.

Največje zapreke so nastale zaradi Besarabije, kjer je komaj 19 odstotkov Ukrajincev ali Malorusov. Delegati pa so Besarabijo zahtevali, ker je obkoljena z ukrajinskimi pokrajinami.

Dogovorili so se, da naj o tem odloči plebsicist.

Nemci in Poljaki.

Kodanj, Dansko, 9. avgusta. — Iz Berlina se poroča Extrabladetu, da nemške oblasti sodnijsko preganjajo poljske voditelje, ki so pokušali načrtovati poljsko prebivalstvo proti Nemcem.

Sodišče je obsodilo Jankovskega na tri leta, Hlavca pa na pet let v zaporu.

Prvi vpoklici.

GENERALNI PROFOS CROWDER JE POSLAL GOVERNERJEM OBVESTILO, DA SE BO VPOKLICALO DO 1. SEPTEMBRA PRVIH 229,000 MOŽ NOVE NARODNE ARMADE, KAR TVORI TRETINO PRAVEGA KONTINGENTA.

Washington, D. C., 9. avgusta. — Generalni profos general Crowder je poslal vsem guvernerjem različnih držav obvestila, da se bo poklicalo dne 1. septembra pod zastave prvih 229,000 mož, ki tvorijo tretino kvote 687, 000 izžrebanih mož za novo Narodno armado.

Governerjem se naroča od strani generalnega profosa, naj pazijo, da bodo do onega časa dosežene odnosne številke v posameznih državah, kajti ljudi se bo poslalo v večbarna taborišča že dne 5. septembra.

Ko bo stopilo teh 229,000 mož pod zastave, bo poskotalo število vojakov Združenih držav, nahajajočih se dejanski pod orožjem, na približno en milijon.

Governerje se je obvestilo, da se jim bo še danes doposlalo navodila glede mobilizacije in certifikacije od strani okrajnih uradov.

General Crowder, generalni štab in vojni kolegij se skoro neprestano posvetujejo glede mobilizacijskega načrta za novo Narodno Armado in glede metod transporta izžrebanih mož.

Domneva se, da se bo stavilo v službo izletniške vlake, ki bodo prevleli rekrute v razna taborišča. Vsakemu možu se bo dalo na razpolago prevoz v njegovo lastno taborišče.

Kakor hitro bodo izžreban možje stopili na vlake, se jih bo smatralo kot prešle pod jurisdikcijo armade.

V slučaju, da se bo poslalo v taborišče kakega moža, katerega se bo zavrglo od zdravnikov pri končni preiskavi, se ga bo poslalo nazaj domov ter obvestilo dotični naborni urad, naj pošlje drugega moža.

Iz Kitajske.

Nova kitajska vlada je priznana. Feng Kwo Čang je predsednik. — Narodni svet kot parlament.

Peking, Kitajsko, 9. avgusta. — Inozemski poslaniki v Pekingu so priznali kitajsko vlado s tem, da so na povabilo zunanjega ministrstva posetili predsednika Feng Kwo Čanga. V uradnih listinah se Feng Kwo Čang imenuje predsednik in ne več izvršujoči predsednik.

18 provizoričnih guvernerjev so privolili v načrt, ki priporoča sklicanje narodnega sveta, ki bi opravljalo delo parlamenta in ki se bo najbrže sestel 1. oktobra. — Z južnimi provincijami se vrše pogajanja in je upati, da se pride potom kompromisa do sporazumljenja.

Japonska ne bo poslala čet v Rusijo.

Washington, D. C., 9. avgusta. V diplomatskih krogih se govori, da je pomanjkanje prevoznih sredstev poglavitna ovira, da ne more Japonska poslati svojih čet na rusko bojišče. Japonska je pri volji, na vsak mogoč način pomagati zaveznikom, misli pa, da more zaveznikom mnogo več koristiti, ako jih zalaga z municijo, kot pa da bi jim poslala na pomoč svoje čete.

Tokioki Taneka, kancler japonskega poslanstva pravi, da bi se morale japonske čete voziti skozi Sibirijo. Toda emotirna sibirski železnica ni primerna za večji vojaški transport, kajti trajalo bi več mesecev, predno bi prišlo na bojišče toliko japonskih vojakov, da bi kaj zalegli. Poleg tega je tudi železnica edina pot, po kateri more Japonska preskrbljevati Rusijo z municijo in živili.

Pošiljatelj denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorakem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pisno vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK, SAKENB

Utisi poslanika Elkusa v Turčiji.

Armenija je bila prav posebno v mojih mislih, ko sem govoril s poslanikom Elkusom. Miroljubna, pridna in inteligentna Armenija z duševno razvitim prebivalstvom, ki je praktično, a tudi idealno razpoloženo. Ko je stopila Turčija v vojno, je bilo nekako dva milijona Armencev. Vsled masakrov v letih 1915 in 1916 pa se je število Armencev zelo skrhlo. Kako sistematično je bilo to klanje in v kako velikem obsegu vzprijeto, je razvidno iz oficijelnih dokumentov, ki se pečajo z enim največjih zločinov v človeški zgodovini.

Tu je naprimer v vsej svoji tragici pripravljeni povest neke ameriške deklice, rojene v mali vasi države Maine, ki se je v New Englandu seznanila z nekim dobrotoječim Armencem ter ga poročila. Ko se jima je rodil sin, sta sklenila, da gresta obiskat moževoro rodilnice v Armeniji. Nahajala sta se v Turčiji, ko je izbruhnila vojna. Ona je dospela v ameriško poslanstvo v avgustu 1916 v žalostnem stanju, potem ko je nesla svojega malega dečka skozi 700 milj težavnega ozemlja. V osrčju je vzel ameriški Rdeči križ in sedaj se že nahaja doma v Združenih državah. Tu je njena naprejšnja izjava, katero je podala v amerškem poslanstvu:

V septembru 1913 smo moj mož, moj mali sin in jaz odšli v Harrassa, da obiščimo očeta in mamo našega moža. Dočim smo bili na poti, je umrl oče mojega moža. Tega pa nismo vedeli, dokler nismo dospeli v Harrasso. Nato je plačal moj mož očetove dolgove in ker ni imel dosti denarja, da bi se vrnil takoj v Ameriko, smo ostali tam in mož je šel na delo. Delal je na očetovi farmi v petih svojih mlačih in bratu. Posvetva ni nikdar formalno zahteval kot dedič, kajti sklenil ga je zapustiti svojim sorodnikom. Ko je izbruhnila vojna, se mu ni dovolilo oditi in plačati je moral pristojbine, da ga niso vtaknili v vojsko.

Tekom zime 1915 se je v naši vasi že govorilo o sitnostih za Armence. V aprilu in maju 1916 je prišla policija ter iskala po hišah za skrivni orožje. Vela je vse, kar je našla. V pričetku junija, neke srede, krog solnčnega zatonja, sta prišla dva vojaka in rekla, da hoče policiski načelnik v neki bližnji vasi videti mojega moža. Prestrašila sem se, kajti mislila sem, da ga zopet hočejo vzeti k vojakom. To so storili s številnimi mošči, ki niso mogli plačati oprostila pristojbine.

Moj mož je bil prvi, katerega se je vzel iz Harrasse. O njem nisem slišala ničesar do naslednje nedelje, ko je poslal nekoga slišati, da pokliče mene in dečka. Našla sem ga jokajočega. Ni mi hotel povedati, kaj je pravzaprav, rekel je le: "Ti in deček sta dobra, a jaz ne." Poslovili smo se. Šla sem nazaj v Harrasso ter ga nisem nikoli več videla. Kmalu nato so ga Turki utopili.

Teden pozneje, ko je odšel moj mož, je prišla policija v soboto zvečer v Harrasso. V nedeljo jutraj je odredil načelnik, da moramo vsi oditi v Bartaju, neko sosedbo vas. Odšli so skoro vsi Armenci razven par, ki so ubežali. Moške se je spravilo v eno sobo, ženske pa v drugo. Bilo je 39 moških in nad 50 otrok in žensk.

Ob solnčnem zapadu so pokli-

cali iz sobe moške. Nekaj žensk je medtem odšlo na streho. Policija je medtem zvezala moške skupaj na komolec na hrbet. Dva brata sta prosila, naj se ju zveže skupaj, da bosta mogla skupaj umreti. Ko sem videla, da se vrste te stvari, som šla k bratu svojega moža ter ga vprašala, kaj nameravajo storiti. Rekel je: "Obsojeni smo", ter mi naročil, naj grem v hišo ter držim tam njegovo ženo, "dokler ne bo vse pri kraju". Šla sem ter našla ženo ležati na tleh. Raditega sem šla zopet na streho ter jih videla odhajati. Policija jih je povedla na obrežje reke ter jih postavila v vrsto. Nato pa je pristila mož v vodo, dva po dva. Videla sem štiri, kako so šli v vodo ter se nato obrnila proč. Ko sem zopet pogledala, ni bilo nikogar več.

Po tem činu nas je odvedla policija nazaj v Harrasso. Narod, ki je ubežal proč, se je vrnil isti večer. Videla sem, kako so dva tebe ustrelili. Eden je bil stric mojega moža.

Prihodnji dan je policija odšla, a prišla v par dneh nazaj. Vse ženske, tudi mene, se je odredilo na cesto. Niso mi dovolili, da bi stala z drugimi, kajti bila sem Amerikanka. Ostale ženske se je spravilo proč in one, ki niso hoteli iti, se je bičalo. Po treh dneh so se vrnile, a se jih je kmalu zopet odvedlo. Ob tem času pa so obenem tudi odšli Turki iz naše vasi. Krog polnoči so se Turki vrnili; ko sem jih vprašala, kje so ženske, so mi rekli, da "so vse v vodi".

Ostala sem še tri mesece v Harrassi z nekim turškim možem, ki je vzel eno armenskih žena za svojo ženo. Vsi moške so izginili iz vasi. Pustilo se je le ženske in otroke, katerim pa se ni dovolilo govoriti armenski ter so morali povedati postati žene Turkov. Na poti, ko sem se vozila v vozu, sem videla kosti, o katerih so mi rekli, da so one Armencev. To sem videla ob celi poti ter veliko število novih grobov.

(Pride še.)

Jeruzalemu ne preti nevarnost.

Vojaški izvedenci v Egiptu ne mislijo, da nameravajo angleške sile, ki se nahajajo sedaj v Palestini, vzprijeti pohod proti Jeruzalemu. Sveto mesto je v sedanjih razmerah stranskega pomena. Sploh pa se ne bo skušalo zavzeti Jeruzalema, dokler se ne dobi v roke cele obsežne pokrajine v Palestini kar bo pa vzel vspricho na dernega vojskovanja precej časa.

Obramba Jeruzalema je zelo velika. Tega pa ni pripisovati njegovim zidovom in stolpom in tudi ne zakopom, katere so Turki izkopali v okolici mesta, temveč dejstvu, da leži mesto nekako 2400 čevljev nad morsko gladino, obdana od razprtih gora, dočim je močnejši par prehodov v globokih dolinah z lahkoto ubraniti proti sovražniku.

Bile so te razmere naravne sile, ki so omogočale Judovskemu kraljestvu preživetje odo Izraela za celo stoletje. Ta naravna lega je tudi omogočala židovske ustaje proti Grko Sirem ter je tudi dva stoletja pozneje podaljšala odpor Židov proti Rimljanom.

Proti vsaki armadi, prihajajoči iz Egipta, je zavarovan Jeruzalem z naravnimi divjimi braniki na iztoku in jugu, dočim je vsak napad s severa nemogoč, dokler se ne zavzame visoke ravnine Esdrael.

Zastonj

čaj za poskušnjo.

15 ČUDODELNIH RASTLIN SAVZANA MEDICINSKA DRUŽINA IZUJAJA — FATHER MOLLINGERJEVA GLASOVITEGA RASTLINSKEGA ČAJA — Ako imate revmatizem, sapirje, nečisto kri, navadni šolelec, glavobol, nered v ledicah ali jetrah, polžite na dopisnici svoje ime in prejeli boste brezplačni zavitek. Naslov: MOLLINGER MEDICINE CO. 21 Mollinger Building, 14 East Park Way (N. S.) Pittsburgh, Pa.

Zapadna meja predstavlja celi zid gora. Na jugo-zapadu bi novozgrajena vojaška cesta, ki teče v Berek, nudila celo vrsto zelo težkih zaprek.

Prelaz skozi doline Es Sant in Es Sur, po katerem je vpadel Antioh V. let 163 pred Kr. s svojimi kamelami in elefanti, bi bil dostopen le za gorske topove, ter bi se ga moglo le s težavo uporabiti za glavni napad.

Direktna črta ob železniški progi po dolini Sorek bi se lahko uspešno in dolgo ustavljala vsakemu napadu. Na isti način bi se tudi lahko branilo cesto, ki leži nekoliko bolj proti severu. Uhoda k obtem tem dolinam pa sta prav gotovo dobro utrjena.

Težkoče so tako velike, da bi si moderna vojaška ekspedicija prihranila Jeruzalem za prav zadnji cilj kampanje. To se je že zgodilo prej, pri drugih vpadih v Palestino. Če se zavzame dohode od vsake strani, mora seveda tudi pasti mesto samo. Turška armada pa bi se prav gotovo skušala izmotati, še predno bi bil sklenjen zadnji člen v zvezi. O usodi Jeruzalema se je dosedaj še vedno odločevalo na ravnini.

Angleške čete so si izbrale najboljše leti čas za svoj vstop v Sveto deželo. V maju je podnebje najbolj ugodno in primerno za vojaške operacije. Polje Filisteje so zasajena z mladimi koruzi, vsled česar je na razpolago zadosti krme za konje in kamele. Tla so suha oz. zimskih nalivov in rahle sapice in začasni nalivi blažijo vročino, ki pričenja pritiskati. Malaria, ki ogroža bivanje na prostem tekem poletja in v jeseni, zavzame splošno le malo obliko ter se ji je mogoče izogniti. Severno od Gaze ni nikakega pomanjkanja pitne vode ali krme za živali.

Podmorski čolni.

London, Anglija, 8. avgusta. — Uradno poročilo naznanja, da so se žrtve podmorskih čolnov zadnji teden pomnožile. Potopljenih je bilo 21 angleških trgovskih ladij po več kot 1600 ton in dve ladji z manj kot 1600 tonami. 13 ladij je bilo neuspešno napadenih; ribiške ladje niso bile potopljene.

PATRIJOTI!

Stric Sam išče 500 PEKOV 100 KUHOV 25 MESARJEV

za hraniti U. S. vojsko SLUŽITE SVOJI DRŽAVI, KJER JI MORETE NAJBO-LJE.

Pekl, kuh in mesarji se iščejo, da služijo Z. D. v svoji oort.

Vam ni potrebno vežbati se ali opravljati vojaške dolžnosti razen svojega posla.

Ako znate peči ali kuhati, Stric Sam vas hoče — če pa ne znate peči ali kuhati vas bo pa Stric Sam naučil.

VPIŠITE SE DANES! STOPITE V ČASTNE VRSTE za časa vojne.

STAROST 18 DO 45 LET Plača pekovi \$33 do \$44 na mesec plača kuharji \$38 na mesec plača mesarji \$36 na mesec

Urad rekrutacije: vogal 39th Street in 6th Ave., New York.

Kje je finančnik?

Špioni bivšega carja.

Komisija za ugotovitev novega vladnega sistema, katero je ruska provizorična vlada imenovala takoj pa izbruh revolucionije, je objavila sedaj 33 dolgih listin z imeni špijonov, agentov in provokatorjev, katere je imel zaposlene bivši car Nikolaj in ki so dobivali plače iz javnih blagajn. Pričakuje se petdeset nadaljnjih listin.

Pričakuje se, da bo znašalo celo število teh tajnih legionarjev avtokracije nekako 80.000 oseb. One, kojih krivdo se je dokazalo preko vsakega dvoma, se je vrglo v ječo, vendar pa se ni še določilo, če se jih bo stavilo pred sodišče ali le držalo v ječi, dokler ne mine vsaka nevarnost za kako avtokratično proti-revolucijo.

Iz poročila komisije je razvidno, da se je posluževal car istega sistema, katerega se je nekoč turški sultan Abdul Hamid II. Razlika ob staja le v tem, da je vodil sultan svoj špijonski in provokatorski sistem naravnost iz Ildiz-Kioska, dočim je povelil Nikolaj svoj sistem notoričnemu "Ohranilo Odeljenje", to je varnostni departmanta, ki je bil nastanjen v velikem poslopju na Vazilskem otrovu.

Prvo dejanje zmagovitih ustašev je bilo zaplenjenje tajnih listin tega varnostnega departmanta. Veliko teh listin se je sežgalo na grmadah, zgrajenih izven poslopja. Veliko dragocenih dokumentov, posebno onih, ki so se tikali državno organiziranega zločina, pa je bilo zaprtih v blagajnah in tako so ušli razdejzanju.

Ustaši so se tudi polastili veliko deset tisočev tajnih zapiskov v provinci in uradih tega departmanta in iz teh zapiskov ter razkritih prijetih špijonov se je sestavilo tozadevne listine. Listinam so sledilo oficijelno delo v petih zvezkih, naslovljene "Zgodovina špijonaže pod Nikolajem II."

Kot se je razkrilo potom povpraševanj so bili ti avtokratični ogledni in denuncijanti manj slikoviti in romantični kot pa izgledajo v takozvanih "nihilističnih" povestih. Večina jih je pripadala bolj inteligentnim delavskim razredom ali pa nižji buržoaziji. Vse se je slabo plačevalo, kajti povprečna plača za organizirane politične zločine in izdajo tovarišev je znašala nekako \$20,00 na mesec.

Špijonom se je ponavadi poveljalo naloge, naj postanejo člani tajnih revolucionarnih ali terorističnih organizacij, med katerimi je bila socialno-demokratska stranka, nadalje socialni revolucionarji, maksimalisti itd.

Nekaj jih je, o katerih se domneva, da so verno in pošteno služili obema stranem ter si zaslužili priznanje obeh. O drugih pa se ni-

DR. J. RUSSELL PRICE V SVOJEMU LABORATORIUMU

Moje Sporočilo Nade

Od Starega Sivo-Lasega Zdravnika.

Tisoče Slovencev trpi po celotni svetu, ker im ni bilo mogoče dobiti primernu zdravniško pomoč, kar ameriški zdravniki ne morejo govoriti njihov jezik in ne morejo razumiti njihovo bolezen. Ako Vi, ampak kdo od Vaše družine, ali prijatelj Vam, boleha, ja želim da pridete k meni z Vašim nadlogama, in jaz, in z menom združeni zdravniki, bomo storili vse kar nam je mogoče, da Vam povrne mo zdravje, moč in krepost!

Sednite danes in pišite mi jasen list, poročajoč kakor čutite, kje Vas boli, in kar je vzrok, po Vašem mnenju, da čutite slabo, in jaz Vam bom, z veseljem, dal vse navzete in pomoč — kakor mi je mogoče. Mojim znanjem medicine in mojim skusnjom od veliko let, jaz ja z menom združeni zdravniki, pomagali smo tisočema trpečih mož in žensk. Morete mi pisati popolnoma zaupno, kar je vse dopisovanje zaupno.

OD ČEGA VELIKO SLOVENCEV TRPI

Jaz sem našel, da tisoče Slovencev trpi od nadlogah želoca in neprebeve. Nekateri imajo plin na želocu, napuhnjeno po jeji, bol in nemir v želocu; vrtil im se v glavi; meglj im se pred očmi; čute bol, utrujenost, in hrbet in mišice so bole; trpe od kostobole; jezik im je bel in slab okus v ustima; želodec je kisel; podrigne im se hrana in bruhanje.

Drugi Slovenci in Slovenke trpe od privatnih bolezni, kakor sifilis, ali zatrupljena kri, kapavica, ali triper, nervoza, slabota in nemoč; zlorabili so veliko svetih zakonov narave. Drugi pa trpe od nadlogah mehurja, ledvic in jetra; boleznijetra in zapeka.

Jaz sem izpisal jasno, pripustom slovenščino izvrstnu medicinsku knjigo ob različnih bolestim in nadlogama. To vredno knjigo bom poslal popolnoma zastonj vsakomu človeku, ali ženski, ki piše po isto. Potrebno je vsakomu Slovincu, da piše po VODITELJA K ZDRAVJU in uči vse ob takšnih boleznij in kakor jaz morem znanstveno zdraviti te bolezni, našim popolnim, brižnim in vspesnim metodama.

Ne mara, ako ste bili pri drugim zdravniku in oni so vzeli Vaš denar, a da Vam niso nič pomagali. Ne nehajte. Obrnite se na mene, oziroma Vaše bolezni. Jaz Vam bom dal mneje ob Vašoj nadlogi in, ako, po mojemu mnenju, zopet morete biti zdrav. Vsi navzeti in informacije so popolnoma brezplačne. Ako mi pišete, k mdu bote dognali, da želim biti Vaš prijatelj, in dobitnik, in vem, da bote priporočali Vašim prijateljem, da pridjo k meni, po nasvet in zdravniško pomoč.

PIŠITE MI LIST

In popišite Vaše simptome, ali bolezen, in mi pošljite, tudi, ta kupon, da Vam morem poslati, zastonj moju knjigo.

DR. PRICE—S. 600, 9 So. Clinton Str., Chicago, Ill.

Dragi doktor Price. Prilagam pismo in popišujem nadloge svoje in bi mi ugajalo, da mi svetujete oziroma mojih nevolj, pošljite mi, tudi, enu brezplačno knjigo.

Jaz se ne obvezujem plačati kakšne stroške, niti se obvezujem kupiti medicine, ali še pa zdraviti.

IME.....ULICA IN ŠTEVILKA ali R. F. D.....

MESTO.....DRŽAVA.....

Pri vsakem listu je vsaj po en ogleduh. Ti špijoni so se vdeleževali sej odborov, ščuvali k uporu, a takoj glede najmanjše stvari obvestili takozvani varnostni departament.

Vsak ogleduh je imel takozvano "kličko" ali izmišljeno ime, pod katerim je bil znan policiji. Spomin departmanta navajajo naslednje priimke: — "Debelušček", "Dolgonosi", "Arzenika" itd. Ogleduh je imel tudi dva ali tri namišljena imena ter večkrat menjal mesto in ime, kadar je pričel vzbujati sum revolucionarjev.

Veliko špijonov in informatorjev, — kot je bil naprimer pop Gabon, katerega so konečno ustaši obesili, — je bilo, ki so bili prej pristni revolucionarji, ki pa so se le pozneje postali izdajalci svoje stvari.

Nekaj jih je, o katerih se domneva, da so verno in pošteno služili obema stranem ter si zaslužili priznanje obeh. O drugih pa se ni-

ti ne ve, na kateri strani so se pravzaprav nahajali.

Odlični slučaj je oni "Trukhanova", kojega pravo ime je Nikitin, drugo "Perky". Ta človek je vzbudil sum svojih tovarišev, teroristov. Grozilo se mu je z usmrčenjem in da se rehabilitira, se mu je naročilo, naj ubije orožniškega častnika, s katerim je delal skupno. Umor velikega kneza Sergeja v Moskvi leta 1905 se je pripisoval sličnim vzrokom.

Organizacija zločinov s ciljem, da se diskreditira ne-teroristične organizacije ter prisili Nikolaja k represalijam, se je vršila v velikanskem obsegu.

Za krvavi denar \$150,00 se je najelo nekega mehanika od stran departmanta, naj strelja na generala Dunkovskij-a, governorja Moskve, da ga pa ne sme zadeti. Mehanik je naročilo natančno izvršil, a ubil vsled brezbrzičnosti nekega uperizadeteja. V nasprotju z izjavami v novelah je bilo zelo

malo žensk zaposlenih pri ogleduštvi in ovađuštvi. V Moskvi so bile tri sestre, po imenu Paličini, ki so spravile v ječo veliko število delavcev, iz katerih so izvale pojasnila s pomočjo hlinjene ljubezni.

Artilerijski dijak ubije štiri osebe.

Marietta, Ga., 8. avgusta. — Štiri osebe, med njimi ena ženska, so bile ubite, ko je pri artilerijskih vajah nek dijak pri artileriji napadno postavil razdaljo. Tri osebe pa so bile ranjene.

Cenzura na Španskem.

Madrid, Španija, 8. avgusta. — Ministrski predsednik Dato je naznanil, da se cenzura, ki je bila začasno odpravljena, zopet vpelje. Minister pravi, da je vlada pripravljena, da proglasi preki sod, ako pride do preteče stavke.

REŠIMO SLOVENSKI NAROD LAKOTE!

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasi v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je razposlan na leto v štirih in pol milijona (4,500,000) iztisih in je torej najboljšo sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane \$1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane \$1.00
Enkratno iskanje delavcev stane \$1.00

Enkratno iskanje dela stane \$0.30
Enkratna objava ženitve ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane \$1.00
Enkratno društveno naznanilo stane \$0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodne cene pri stalnih oglasih. Naročilom je poslani vselej tudi denar.

NASLOVITE NA:

82 CORTLANDT STREET,

NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejmemo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi sleparji, katerih je vspevsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa naročajo, da se prepričajo če je oglas v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

Elektrika je hladna razsvetljava.

Ako imate električno razsvetljava v prodajalni, pisarni, ali doma, ste sigurni ugodnosti v vročini. Električna luč da najboljšo razsvetljava, toda le malo gorkote. Stroški so zelo primerni.

Vprašajte za pojasnila v kakem uradu Edison Company.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public

424 Broadway 126 Delancey Street 10 Irving Place 124 West 42d Street 151 E. 86th Street 15 E. 125th Street 362 E. 149th Street

All Show Rooms open until midnight

Dr. Janez Ev. Krek:

Slovenci

(Knjiga je bila tiskana začetkom sedanjeg vojne v Jeni na Nemškem. — Takoj, ko je izšla, jo je zaplenila nemško-avstrijska cenzura.)

Zemljepis.

Zemljepis. — Zemljepisni položaj Slovencev, ki je eden najbolj važnih na našem kontinentu, je prav gotovo srečen, ne da bi bil skozi in skozi vreden zavidanja. Tam, kjer se Sredozemsko morje potom svojega zaliva, Jadranskega morja, najgloblje steza v evropski kontinent in tam, kjer se mešajo uplivi različnih civilizacij juga z onimi severa; tam, kjer je mogočna cesta narodov prevajala celo življenje od severo-iztoka do jugo-zapada; na tem koščku zemlje, ki se je vedno tresel ter bil brez trenutka počitka, prebivajo Slovenci.

To je dežela, ki je povzročevala v zgodovini neprestane boje. Važnost te zemlje se nam je predstavilo še bolj natančno in določeno potom pogajanj v nedavno prošlem času. Prav posebno pa se je v zadnjem času razpravljalo o njej.

Ni velika, ta domovina Slovencev, a nje čar obstaja v tem, da združuje v sebi surovo veličanstvo planinskih pokrajin in graciozno ozemlje Sredozemskega morja, v tem, da nas povede oko od prizorov divjega Krasa preko zelenih ravnin in prikupnih vinskih gorovij do sanjave Puste na Ogrskem.

Razsežnost. — Slovenci zavzemajo ozemlje nekako 25 tisoč kvadratnih kilometrov. To ozemlje je razdeljeno v več province. Že v italijanski Beneški najdemo slovenska imena severo-iztočno od Vidma (Udine). Pretežna večina mejne grofije Goriške in Gradiške je slovenska, namreč 62 odstotkov.

Nadalje govori slovenski 15 odstotkov prebivalcev na severu mejne grofije Istre. Vsled tega je v celem Primorju malo manj kot tretina slovenska, dočim je ostalo prebivalstvo srbo-hrvaško in italijansko.

Kranjska je slovenska dežela "par excellence", kajti v tej deželi je Slovencev 94,5 odstotkov, dočim so ostali Nemei, namreč bivaajoči v jezikovnem otoku Kočevju. Še slovenski je nadalje južni del Koroške, kjer je 21 odstotkov celokupnega prebivalstva Koroške slovenskih.

Nadalje je slovenska cela južna Štajerska, kjer tvorijo Slovenci v prebivalstvu cele dežele 30 odstotkov.

Naš narod pa se razteza tudi na ono stran brega reke Mure, na Ogrsko, kjer se ceni število Slovencev na deset tisoč, dasiravno niso oficijelne številke na razpolago. Jezikovna črta proti Nemcem in Madžarom se vleče od Pontebe, Šmohorja, Beljaka, Velikoveca, Spielfelda, Radgone in Mure.

V celoti se je našelo v avstrijski polovici monarhije pri zadnjem ljudskem štetju leta 1910 nekako 1.253.000 oseb, ki govorijo slovenski jezik. Število onih, ki pripadajo slovenski narodnosti, ni navedeno v avstrijskih statistikah ter je seveda veliko večje kot imenovane uradne številke.

Če pridemo število Slovencev, ki prebivajo na Ogrskem, to je 10.000 ter ono, ki bivaajo v Italiji, nekako 40.000 ter ameriške izselence 100.000, potem pridemo do skupnega števila enega milijona in pol.

Gostota obljudenja. — Slovenski narod ni gost na seljen, namreč 56 na kvadratni kilometer, a to je pripisovati ortografičnemu položaju ozemlja ter negotovljenosti Krasa. Krajevne razlike so precejšne.

Tako ne more naprimer okolica Radovljice preživljati več kot 32 prebivalcev na kvadratni kilometer, dočim jih preživlja ljutomerska okolica na Štajerskem 87 in v okolici Trsta in v mestu samem so številke seveda še večje. Kar se tiče vere, so Slovenci brez vsake izjeme katoliki.

Značaj dežele. — Najbolj kratka in važna pot, ki vodi skozi centralno monarhijo in ki ima prednost, da se ne dviga nikdar višje kot sto metrov nad morsko gladino, gre skozi naše province. Potovalec dobi popoln utis, da potuje skozi gorato pokrajino in v resnici se ena veriga gričev vrsti za drugo verigo, se vrstijo vrh za vrhom in nikjer ni najti zelo razsežne ravnine, izjemši kotline pri Ljubljani in najbolj iztočnega dela slovenske Štajerske.

Kakšna raznolikost pa vlada kljub temu v tem majhnem ozemlju! Od skalnih vrhov masivnega Pohorja na Štajerskem vidimo dvigati se pred nami starodavne skale najlepšega vapnenca, nadalje kolose Alp v dolini Savinje, nadalje kamniške planine in Karavanke, — vse to nudi pogled poln nepričakovanih čarov.

Še bolj nadalje, proti zapadu, pa nas pozdravljajo masivne piramide Julijskih Alp, katere krona eden najbolj veličastnih pogledov na svetu — Triglav.

Južna Štajerska pa je nasproti gorata pokrajina, ki se le počasi znižuje proti ogrski ravnini. Južna Kranjska je tudi gorata dežela alpskega značaja z manjšimi gorami, ki nudijo skoro vse značilne znake Krasa. Kraška je tudi kranjska Notranjska ter južna Goriška in Istra.

Kolikor je znano nam, ne nudi nobena tako kratka pot tako raznoličnega prizora kot ravno to potovanje. — Glavni kraj Kranjske, metropola Slovencev, Ljubljana, se nahaja na mestu, ki se imenuje Ljubljanska kotlina, koje mladi geološki skladi in še mlajša razkritja nas silijo k priznanju, da je obstajalo tukaj jezero. To jezero je sedaj seveda osušeno, a njegovi ostanki živijo še naprej v ljubljanskem Barju.

Če prekorajimo ljubljansko kotlino proti jugo-iztoku, se takoj izpremeni prizor. Medtem ko korakamo naprej, se nam kaže vedno manj obdelanih ravnin, puščava se razširi kakor hitro gremo naprej proti zapadu.

Na tem neveličnem ozemlju pa je vzrastel narod, zdrav, močan in trd kot jeklo, ki je v stanu spustiti se v boj s prostrano ravnino. Tekom potovanja treh ur vidimo

E. M. HULEY IZ CHICAGA, ČLAN ODBORA ZA GRADNJO LADIJ.

slediti si druga za drugo tri zemljepisne oblike, ki so popolnoma različne. Vrnimo se po poti, ki drži sedaj proti severu.

Najprvo pride Kras, masivna planota, ki je dobro znana vsled zadnjih bojev, nato Alpe, naše tako krasne Alpe. Kmalu dve uri potovanja iz Trsta in nahajamo se v ozemlju visoko-alpskega značaja. Gremo naprej ob dolžini reke Soče, ki je v resnici hčerka teh gora, skozi predor in nato se pokaže očesu pogled na bohinjsko kotlino, ki je pravi užitek za geologe in turiste.

Se ena zaseka in pogled se odpre na planjave Gorenjske, ki tvorijo nadaljevanje ljubljanske kotline. Slavniti angleški potovalec Macpherson je dodal dolini reke Save na Gorenjskem prvo mesto glede lepote med vsemi dolinami sveta. Pogled na Blejsko jezero krona celo sliko vsled svoje gracije in mičnosti. Še nekako dve uri in dospeli smo v Ljubljano.

Kaj smo videli? Kotlino, polja Krasa, ki nudijo najbolj različne nuanse, morje, pokrajino visokih Alp z vsemi svojimi značilnimi znaki in vnovič ravnino. Pri vsem tem pa ni to več kot izlet dvanaestih ur po železnici.

To pa je domovina Slovencev.

Da pa podamo mal sistematičen pregled, zadostuje reči, da zavzemajo Slovenci 11 odstotkov avstrijske planinske površine. Prebivajo v dolini Zile, ob Julijskih Alpah, Karavankah, Kamniških Alpah in gorskih sllemenih ki se raztezajo od teh velikih pogorij.

Masivno Pohorje na Štajerskem ima popolnoma značaj prvotnih skalnih skladov. Našemu plemenu pripadajo tudi severni izrastki Krasa, Trnovski gozd, Hrušica z Nanosom, Pivka Planina s Snežnikom in izrastki proti zapadu. Dolenjska in južna Štajerska sta kot že omenjeno, povečini pokrajini planinskega gričevja.

Krog celega Trsta prebivajo Slovenci. Važnost tega mesta je označena po dejstvu, da je ožina Otranto na jugu Jadranskega morja edini dohod, ki nam dovoljuje prosto zvezo z ostalim svetom. Dostop do teh pokrajin je seveda malo otežčen vsled Krasa, a v splošnem ni prehod težaven, kajti Alpe so skoro najbolj lahko dostopno gorovje na svetu.

Najbolj znani prehodi so defileji Predita, Ljubela, Kanalska dolina preko Naborjete ter razvodnica pri Ratačah na Gorenjskem. Komunikacijska sredstva so dobra in na enak način so izvrstni temelji cest.

Grajenje železnice je v zadnjih letih napredovalo zelo hitro, dasiravno je nudila gorska oblika dežele precej zaprek.

Podnebje. — Podnebje naših krajev je zmerno kontinentalno z delnim uplivom Sredozemskega morja. Pas južnih sadežev, s povprečno letno temperaturo 13 do 11 stopinj, se razteza prav do nas. V ta pas spadajo Istra, del Goriške in južne Kranjske.

Drugi pas, ki ima povprečno letno temperaturo 9 do 11 stopinj, obsega druge naše pokrajine, kjer pa je zima bolj dolga in mrzla. Uspevajo vsi sadeži in tudi koruza. Skoro v vseh krajih uspeva vinska trta in izvrstno sočivo. Neprijetna pokrajina za Kranjsko je Kras, kjer piha je mrzle sape ter je zabranjen tudi odhod poletni vročini.

Gorica, ki se nahaja na zunanji meji Krasa, je odprta za vetrove Sredozemskega morja ter ima naprimer v januarju povprečno temperaturo preko treh stopinj. — Ljubljana, ki je zaprta v svoji kotlini ter se nahaja na približno isti višini kot Gorica, ima le 2,5 stopinj.

Zima pa je še veliko oštrejša v kotlini Celoveca na Koroškem, namreč 6,4 stopinj pod ničlo. Trst, ki se nahaja na morskem obrežju, je za enajst stopinj bolj gorak kot Celovec, za 7 stopinj bolj kot Ljubljana, kajti v januarju ima zaznamovati 5 stopinj nad ničlo. Vetrovi prihajajo povečini iz severa proti jugo-iztoku. Čim bolj pa se gre proti severu, tem bolj je občutiti zapadne vetrove.

Atmosferične izpremembe so zelo velike, kajti gore zadržujejo mokroto v zraku, vsled česar nastanejo velike razlike. Padavin je največ v Julijskih Alpah, namreč več kot dva metra na leto. V Ljubljani je zaznamovati vedno več kot 142 centimetrov, a v Celovcu le 96 centimetrov.

Redilnost koruze.

Dva francoska zdravnik sta ravno na podlagi dolgotrajnih poskusov dokazala, da ni koruza, kadar se jo oprostimo zunanje lučine in drobno zmleje, dobra hrana za golobe, posebno če se jih dolgo dobo sili zavzavati le te vrste hrano. Zelo vrjetno je, da bi bilo trpljenje teh nesrečnih ptic in njih kočna usoda ista, če bi se jih na ta način stalno pitalo s katerokoli drugo stvarjo. Vsled tega si lahko mislimo, da delita tudi ta dva francoska zdravnika splošni presode evropskih narodov proti koruzi kot hrani, dasiravno ne moremo dvomiti o njih odkritosrčnosti in stremljenju priti resnici na sled.

V tej deželi ni treba vprašati golobov, če je koruza varna ali ne, če je redilna in prebavna in če tvori dober priradek k ostali hrani. Nihče sicer ne bo rekel, da imamo rajše koruzno moko kot pa pšenično kot material pri pečenju kruha. Tega ne more trditi niti najbolj uneti zagovornik koruze. Nihče pa zopet na drugi strani ne bo tako bedast ter trdi, da je koruza moka škodljiva zdravju, če se jo zavziva v precejšnih množinah. V Evropi je le en narod, ki zavzije velike množine koruzne moke, namreč italijanski narod. Bilo je sicer nekaj povoda za misel, da se spravi pojav boleznih pelagra v isti s koruzno moko, a soglasno z izjavami najboljših avtoritet sledi bolezen zavzivaju pokvarjene koruzne moke, dočim je slednja popolnoma neškodljiva, če se nahaja v dobrem stanju.

Res je, da moramo skušati, kako bi pomagali svojim zunanjim zaveznikom s tem, da jim pošljemo vso pšenico, kateri se moremo odreči in nihče ne more trditi, da nismo tega dosedaj storili v zadostni meri. Nihče pa ne more zopet na drugi strani pričakovati od nas, da bi preskrbeli s potrebno pšenico vse svoje zaveznike le raditega, ker se niso privadili zavzivanja koruzne moke in jedil, napravljenih iz nje, dočim naj bi se mi sami odrekli pšenični moki.

Vojna sila je velika in tudi zavezniki se morajo odpovedati marsičemu, kar so imeli preje na razpolago ter privaditi stvarim, katerih preje niso bili vajeni. To je v prvi vrsti dolžnost vsakega proti samemu sebi in nadalje tudi proti zavezniku, ki mu skuša prisiljati na pomoč v največji meri.

JUŽNO-VZHODNI MISSOURI

je edina dežela pod solnce, da se uspešno kmetuje v vsaki vrsti kmetijstva, ker tukaj dobi vse pridelke severa in skoro vse juga. ki uspešno rastejo in obrode. Tukaj je edin kraj, da raste vse vrste sadja, čez vse fino grozdje ter vsake vrste jagode.

Na tisoče akrov pšenice, koruze, detelje, trave, ovs, peanuti, navadnega in sladkega krompirja, solnčarice, buč, dinj, pavole, riža, na tisoče vrst najrazličnejšega sadnega drevja.

In vse to sedaj lahko vidijo za moč denar, kajti vsakemu plačam vožnjo, kateri kupi; istotako vsakemu, kateri je videl deželo roditi toliko pridelkov, ali da je videl lepša polja na svetu.

Osebo imam 120, 80 in 40 akrov najljepše zemlje, katere se lahko očisti in za katero garantiram, da prvi pridelke plača zemlja, čiščenje in vsa poslopja. Po nudim jo poceni, ker imam sredstev jo čistiti. Priložnost imaš Obišči tukajšnje Slovence in čudi se boš, kaj se naredi v tej deželi. Vsi zemlja je kanalizirana.

Na tisoče akrov zemlje se je to leto prodalo kmetom iz Illinoisa, kateri prihajajo trumoma v naš kraj za stalno življenje. Povabim te na trgatve in na koreze domačega vina, ki nisi pil boljega. Pri nas ne bo nikoli suše. Obišči nas! Ako ne rabiš zemlje, boš znal, kako živimo.

Vsa pisma pošljite na naslov: F. GRAHAM, (13.7—15.8) NAYLOR, MO.

Trst, ki leži neposredno ob morju, ne nudi skoro nikakega odpora proti zračnemu valovanju ter ima zaznamovati 110 centimetrov padavin na leto. Snežnik, ki je visok 1796 metrov, ima cele tri metre padavin, kar tvori maksimum v naših krajih.

Na Štajerskem imamo številke od 75 do 95 centimetrov ter je ta padavina popolnoma zadostna za poljedelstvo, kajti treba je vzeti vpoštev letno razdelitev. Poletno deževje je končno važno, kajti to deževje je splošno značilno za centralno Evropo. Manj važno je jesensko deževje, ki je značilno za pokrajine Sredozemskega morja. Za Kras pride padavina malo vpoštev, kajti dež pada v obliki nalivov, ki povzročajo več škode kot pa koristi.

IZ URADA

Z. J. P. D.

JOHNSTOWN, PENNA.

GLAVNI ODBORNIKI Z. J. P. D.

Predsednik: PRIMOŽ KOGOJ, 3904 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: J. A. MATIJAŠIČ, c/o of Woodlawn Trust Co., Woodlawn, Pa.

Gl. tajnik: JOS. DUPIN, 815 Bradley Alley, Johnstown, Pa.

Tajnik za slov. oddelek: PETER SRNOVRŠNIK, P. O. Box 591, Forest City, Pa.

Blagajnik: ŠTEFAN HORVATIČ, c/o of First National Bank Alliquippa, Pa.

Vrhovni pevovodja in arhivar: IGN. HUDE, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NADZORNI ODBOR:

za slov. oddelek:

Ga. FANI SUSMAN, Forest City, Pa.

FR. LAVRIČ, Cleveland, Ohio.

za hrvaški oddelek:

JOS. VINCETIČ, Monessen, Pa.

IVO MATAN, Monessen, Pa.

Vspored slavnosti ZJPD.

dne 2. in 3. septembra 1917
V CLEVELANDU, O.

V soboto, 1. septembra:

Sprejem došlih društev in razdelitev po stanovanjih (hotelih).

V nedeljo, 2. septembra:

Ob 9. uri dopoldne skupna vaja vseh društev v Colonial gledališču.

Ob 2. uri popoldne veliki koncert v Colonial gledališču.

Ob 8. uri zvečer banket v Birkovi dvorani na 6006 St. Clair Avenue.

V ponedeljek, 3. septembra

(Labor day):

Ob 9. uri dopoldne zborovanje ZJPD. v Birkovi dvorani.

Po zborovanju skupno kosilo na Sokolskem vrtu; petje, prosta zabava in poslovitve društev.

VSPORED KONCERTA:

I. DEL.

1. Godba.
2. My Old Kentucky Home, moški zbor, pojo skupna društva. Pevovodja g. Ign. Hudc iz New Yorka, N. Y.

3. Spjeluto, F. S. Vilhar, moški zbor, poje Edinost, Cleveland, O.
4. Pozdrav, dr. G. Ipavec, mešani zbor, poje Edinost, Cleveland, Ohio. Pevovodja g. Primož Kogoj.

5. a) Utopljenka, F. Križkovsky, moški zbor; b) Dijaska, A. Foerster, moški zbor, poje Bled, Conemaugh, Pa. Pevovodja g. Teodor Rendessy.
6. a) Brodar, F. S. Vilhar, bariton-samospev s spremljevanjem klavirja; bariton-solo poje g. Primož Kogoj iz Clevelanda, O., na glasovirju spremlja gđ. Mini Remsova iz New Yorka, N. Y. — b) Oblacku, F. Kocjančič, dvo-spev, pojata gg. J. Zorman in P. Kogoj, na glasovirju spremlja g. Zorman.

7. a) Na Savi, G. Eisenhuth, moški zbor, z baritonskim samospevom, katerega poje g. Jos. Paljan; b) Bura, G. Eisenhuth, moški zbor, poje hrv. pev. dr. Rodoljub, Johnstown, Pa. Pevovodja g. Teodor Rendessy.

8. Svoboda, I. M. Adamc, moški zbor, poje Zvon, Cleveland, O. Pevovodja g. Peter Simič.

9. Naše gore, Ant. Foerster, mešani zbor, poje Zvon, Cleveland, Ohio. Pevovodja g. Peter Simič.

10. a) Savski, dr. G. Ipavec, moški zbor; b) Naročna, moški zbor, poje Slavec, New York, N. Y. Pevovodja g. Ign. Hudc.

11. a) Ujetega ptica tožba, Jak. Aljaž, mešani zbor, poje Slavec, New York, N. Y.; b) Lucia di Lammermoor, ženski zbor s spremljevanjem gosli in glasovirja; gosli igra g. Karol Rems, glasovir pa gđ. Mini Remsova; poje ženski zbor Slavec, New York, N. Y. Pevovodja g. Ign. Hudc.

12. Kvšku bratje, Hr. Volarič, moški zbor, poje Zvon, Forest City, Pa. Pevovodja g. Peter Srnovršnik.

13. Na Ozlju-gradu, F. S. Vilhar, moški zbor s sopranom in baritonskim samospevom; sopran-solo poje gđ. Ula Zakrajsekova iz New Yorka, N. Y., bariton-solo pa g. Primož Kogoj iz Clevelanda, Ohio; pojo skupna društva. Pevovodja g. Ign. Hudc iz New Yorka, N. Y.

14. Godba.

Deset minut odmora.

II. DEL.

15. a) Blejskemu jezeru, Ign. Hladnik, mešani zbor s sopranom samospevom, katerega poje gđ. Ula Zakrajsekova iz New Yorka, N. Y.; b) Ti veselo poj, mešani zbor, Jak. Aljaž, poje Domovina, New York, N. Y. Pevovodja g. Ign. Hudc.

16. a) Mi vstajamo, Janez Laharnar, moški zbor; b) Občutki, Jak. Aljaž, moški zbor, poje Vi-har, Dunlo, Pa. Pevovodja g. Teodor Rendessy.

17. Spjevajmo, Ant. Foerster, moški zbor, poje Soča, Cleveland, Ohio. Pevovodja Peter Simič.

18. Nazaj v planinski raj, Ant. Nedved, mešani zbor, poje Soča, Cleveland, Ohio. Pevovodja Peter Simič.

19. Nozakonska mati, sopran-solo, poje gđ. Ula Zakrajsekova, na glasovirju spremlja g. Ign. Hudc iz New Yorka, N. Y.

20. a) Pastir, Ferdo Juvaneč, moški zbor s tenorskim in baritonskim samospevom; tenor poje g. Vinko Kenič, bariton g. Frank Vihtelič, poje Ljubljanski Vrh, Detroit, Mich. Pevovodja g. M. Klopčič.

21. Zarja, Oskar Dev, mešani zbor, pojo skupna društva. Pevovodja g. Ign. Hudc, New York, N. Y.

22. Godba.

Ta vspored še ni popolen; sestavil sem ga, kakoršne sem imel podatke. V bistvu pa ostane kakoršen je. Kadar bodo potrebne kakšne izpremembe, jih bom objavil.

S pevskim pozdravom
Ignacij Hudc.

Iščem svojega brata FRANCETA ZALERA, doma iz Matene št. 44 pri Ljubljani. Pred 10. leti se je nahajal na Ely, Minn., pri svojem stricu Francu Močnik. Jaz se nahajam v Ameriki šest mesecev in prošim če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznači, ali naj se pa sam oglasi svoji sestri: Uršula Ferkman, 9123 Saxe Ave., Cleveland, Ohio. (9.11—8)

VABILO NA IZLET,

(piknik)

katerega priredi društvo "Borilec" št. 1 SDPZ v Conemaugh, Pa.,

v nedeljo dne 12. avgusta 1917 na Goughnourjevi farmi na Woodvale Heights.

Začetek točno ob 1. uri popoldne. Vstopnina za moške \$1.00, ženske vstopnine proste.

Vljudo se vabijo vsi člani in članice, kakor tudi vsi Slovenci in Slovenke iz bližnjih naselbin, da se kolikor mogoče polnoštevilno vdeležijo. Pilo se bo sveže pivo in tudi prigrizek bo izstavljen.

Ob prvi priliki vam naklonjeno se vam zahvaljujemo že zdaj. (9.10—8) Ogbor.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZVE. DRŽ. VSE.

NEW YORK, N. Y.